

(в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг. 2022. С. 216-218. URL: <https://dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/06/zbirnyk-seminaru-29.04.2022.pdf#page=216>

3. Луценко Ю. В., Денисенко М. М. Протидія злочинності в умовах воєнного стану: теоретико-правові

Слободян Ольга Сергіївна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Антонюк Поліна Євгенівна,

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПО ФАКТАМ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Значна частина тяжких та особливо тяжких злочинів вчиняється із застосуванням вогнепальної зброї, що є характерним також і для сучасної України. Ефективність розслідування таких злочинів напряму залежить від ефективності огляду місця події: повноти виявлення, дослідження та вилучення всіх слідів, що залишилися в матеріальному середовищі, і які можуть допомогти встановити обставини вчиненого кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили. Не буде перебільшенням усвідомлення того, що від повноти здійсненого огляду місця події залежить ступінь ймовірності об'єктивного встановлення механізму злочину та причинно-наслідкових зв'язків між його елементами.

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) визначає огляд як слідчу (розшукову) дію, що проводиться слідчим або прокурором з метою виявлення та фіксації відомостей, які стосуються обставин вчинення кримінального правопорушення [1, ст. 237]. Огляд місця події – це різновид огляду як слідчої (розшукової) дії, при якій об'єктом безпосереднього пізнання слідчого, прокурора виступає приміщення, або місцевість, що містять в собі сліди від події правопорушення, та об'єкти матеріального світу, які перебувають в/на них.

Головне завдання огляду місця події по факту використання вогнепальної зброї полягає у виявленні, фіксації та вилученні зброї, боеприпасів, гільз, куль, слідів пострілів, а також інших речових доказів. А також детальна фіксація розташування виявлених слідів пострілів та предметів, які були знайдені на місці події, загальної обстановки матеріального середовища та її характерних особливостей.

Причому, як доречно зазначають вчені [2, с. 231], під час огляду місця події залучений до огляду спеціаліст не лише здійснює механічне збирання об'єктів, а допомагає змодельовати механізм злочину, уявно «реконструюючи» події, які відбулися, з урахуванням розташування виявлених слідів.

Оскільки далеко не по кожному злочину, пов'язаному із застосуванням вогнепальної зброї, огляд місця події проводиться одразу після його вчинення, деякі речові докази можуть зникнути з місця події. Саме тому важливо проводити огляд місця події якнайшвидше після отримання інформації про вчинення правопорушення.

З урахуванням зазначеного, в криміналістичній літературі звертається увага на такі напрями пізнавальної діяльності слідчого, прокурора під час огляду місця події по фактам застосування вогнепальної зброї [3, с. 269-270]:

- безпосередній огляд місця події. На цій стадії важливо провести детальний огляд місця події, яке пов'язане із застосуванням вогнепальної зброї. Здійснюється виявлення, фіксація, огляд та вилучення матеріальних слідів з урахуванням їх природи відповідно до правил поводження з ними та збереження для подальшого експертного дослідження. Також на цій стадії складають план (схему) місця події, відображаючи усі перешкоди, наприклад, дерева або споруди, а також місця, в яких були знайдені криміналістично значущі об'єкти;

- огляд зброї. Є дуже важливою та відповідальною стадією. Спершу важливо встановити, по можливості, вид зброї, яку було використано для вчинення злочину, на основі чого можливо визначитися щодо можливих слідів застосування вогнепальної зброї, які можна знайти на місці події. Окрім цього, обов'язково необхідно оглянути та розрядити зброю, вже після чого проводити ретельний огляд місця події. Знайдена зброя фотографується та фіксується з «прив'язкою» до нерухомих орієнтирів та потерпілої особи (за наявності). Також важливо забезпечити незмінний вигляд зброї (допускається зміна стану та вигляду зброї для її розрядження у разі потреби);

- пошук та вилучення гільз. Гільзи – це один з найбільш важливих і інформативних видів слідів застосування вогнепальної зброї. Якщо на місці події зброя відсутня, саме за допомогою знайдених гільз можливо встановити тип та модель зброї, яка була використана для вчинення злочину. Знайдені гільзи фіксуються, зазначається місце їх виявлення, гільзи нумеруються (при необхідності) та фотографуються з дотриманням методів та прийомів криміналістичної фотографії;

- пошук та вилучення куль. Кулі також є важливими слідами, оскільки з їх допомогою також можливо встановити вид зброї, яку було використано для вчинення злочину. Кулі можуть знаходитися в перешкодах, тому для їх вилучення використовують спеціальні

інструменти. Важливо детально описати в протоколі знайдені кулі, насамперед – їх розмірні та технічні характеристики, такі як форма, колір та характер матеріалу, довжина тощо.

Таким чином, огляд місця події по факту застосування вогнепальної зброї є складним та багатостадійним процесом, під час якого важливо детально дослідити місце події, знайти та проаналізувати усі криміналістично значущі об'єкти, зафіксувавши їх як в протоколі процесуальної дії, так і за допомогою технічних засобів фіксації, та вилучити з дотриманням розроблених криміналістичних рекомендацій та визначеного КПК України порядку. Огляд місця події має здійснюватися якомога раніше після отримання повідомлення про подію правопорушення, що забезпечить повноту збирання доказів, ефективність самого огляду та розслідування злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї, в цілому.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

2. Слідчі (розшукові) дії: навчальний посібник (2013). Львів, 416 с.

3. Тищенко В. І., Троценко А. М. & Мезенцев М. О. (2021). Особливості огляду місця події, пов'язаного із застосуванням вогнепальної зброї. Юридичний науковий електронний журнал. 9. С. 268-271.

Тимчишин Павло Андрійович,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Демиденко Володимир Олексійович,

професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ НОРМ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КРИМІНАЛЬНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ДІЙ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

В сучасних умовах світ стикається з численними викликами та загрозами, які часто потребують вжиття надзвичайних заходів для забезпечення національної безпеки та захисту прав і свобод громадян. Одним із таких заходів є введення правового режиму воєнного стану, який надає владі широкі повноваження для боротьби з кримінальними правопорушеннями та іншими загрозами для суспільства. У цьому